

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA
KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

MED.03.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej

W zakresie kwalifikacji

MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej

wyodrębnionego w zawodzie

OPIEKUN MEDYCZNY (symbol cyfrowy zawodu 532102)

Branża: opieki zdrowotnej (MED)

Autorzy:

dr nauk medycznych Krystyna Frydrysiak

dr nauk medycznych Bogusława Łopacińska

mgr socjologii Izabela Łuchniak (ewaluacja)

Recenzenci:

Recenzent 1-nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego Mgr Elżbieta Małek

Recenzent 2-przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu Mgr Beata Wojciechowska

Ekspert: mgr pielęgniarstwa Marta Polanowska

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Domem Pomocy Społecznej w Łodzi przy ul. Narutowicza 114 oraz Europejskim Centrum Opieki Medycznej i Pomocy Rodzinie „CARE” w Zgierzu.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH MED.03.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej

1. Wprowadzenie	5
1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych MED.03.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej kwalifikacji MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej wyodrębnionej w zawodzie opiekun medyczny (symbol cyfrowy zawodu 532102)	5
1.2 Program ma strukturę przedmiotową.	5
1.3 Charakterystyka programu	5
1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych	7
1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy – na podstawie aktów prawnych	7
1.6 Odniesienie do rynku pracy	8
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	9
2.1. Pogrupowane efekty kształcenia - tabela 7 i 8 stanowią załącznik do programu	9
2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 9 stanowi załącznik do programu.	9
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	9
3. Cele kształcenia KUZ	10
4. Programy poszczególnych zajęć	10
4.1. Program nauczania dla przedmiotu Podstawy chorób przewlekłych	10
4.1.1 Cele ogólne przedmiotu	10
4.1.2 Cele operacyjne przedmiotu	10
4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	11
4.1.4 Procedury osiągania celów kształcenia	12
4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika kursu	13
4.2. Program nauczania dla przedmiotu Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	13
4.2.1 Cele ogólne przedmiotu	13

4.2.2 Cele operacyjne przedmiotu	13
4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia.....	14
4.2.4 Procedury osiągania celów kształcenia	17
4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	18
5. Ewaluacja programu KUZ.....	19
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	22
6.1. Wykaz literatury	22
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	23
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	24
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	24
Załączniki	26
Tabela Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów	26
Tabela Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom	27
Tabela . Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne	28

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych MED.03.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej kwalifikacji MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej wyodrębnionej w zawodzie opiekun medyczny (symbol cyfrowy zawodu 532102)

Kurs umiejętności zawodowych jest jedną z form kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Szczegółowe warunki organizacji kursów umiejętności zawodowych i akredytacji ośrodków określa ustawa Prawo oświatowe oraz rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Program nauczania realizowany na kursie umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, zawiera ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, cele kształcenia, efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej jednostki efektów kształcenia.

Program jest zgodny z zapisami podstawy programowej dla zawodu opiekun medyczny z 2019 r.

1.2 Program ma strukturę przedmiotową.

1.3 Charakterystyka programu

W programie podzielono efekty kształcenia na kluczowe dla zawodu, ważne i pomocnicze, każdemu efektowi przypisano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie (tabela 1). Każdy efekt kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji został przypisany do przedmiotu.

W każdym przedmiocie wskazano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie teoretyczne i zajęcia praktyczne.

Plan nauczania przedstawiono w tabeli 4.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, z tym że w przypadku kursu umiejętności zawodowych prowadzonego w formie zaocznej – minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego nie może być mniejsza niż 65% minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Dla jednostki efektów MED.03.4. minimalna liczba godzin na kursie umiejętności zawodowych jest równa 104. Program przygotowano dla formy dziennej. Przewidywana długość cyklu kształcenia 2 miesiące. Rozpoczęcie kursu możliwe jest w dowolnym terminie.

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

1. publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych - w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła;

2. publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs.

Osoba podejmująca kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym posiadająca zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych, jest zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących efektów kształcenia zrealizowanych na kursie umiejętności zawodowych.

Programy poszczególnych przedmiotów składają się z następujących elementów:

- cele ogólne przedmiotu, cele szczegółowe przedmiotu,
- działy programowe podzielone na tematy jednostek metodycznych wraz z przypisanymi im wymaganiami programowymi,
- propozycje metod nauczania,
- obudowa dydaktyczna,
- warunki realizacji,
- proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika,
- opis ewaluacji kursu,
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- sposób i forma zaliczenia kursu.

Tematy, które mogą być realizowane z użyciem metod i technik kształcenia na odległość oznaczono w programie ikoną

W podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego zapisano, że „Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów”. W programie wskazano jednak, w ramach których przedmiotów nauczyciele powinni szczególną uwagę poświęcić na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów. Dotyczy to przede wszystkim zajęć o charakterze warsztatowym, przygotowywania projektów czy studiów przypadku. Przyczynami takiego podejścia było:

podkreślenie kompetencji szczególnie ważnych dla zawodu

wsparcie nauczycieli w planowaniu procesu kształcenia zawodowego w taki sposób, by pozwalał na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów

rekomendacje z badań nad lukami kompetencyjnymi kandydatów na pracowników oraz oczekiwań pracodawców wskazujące od wielu lat, że najbardziej pracownikom brakuje kompetencji miękkich (wśród nich te, które zapisane są w efektach kształcenia „Kompetencje personalne i społeczne” oraz „Organizacja pracy małych zespołów”

Kursy umiejętności zawodowych zostały ułożone według kolejności realizacji. Ich realizacja stanowi pełny zakres kwalifikacji MED.03. **Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej** wyodrębnionej w zawodzie opiekun medyczny (symbol cyfrowy zawodu 532102). Kurs MED.03.2 oraz kurs MED.03.3 umożliwia nabycie podstawowej wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i rozpoznawania problemów opiekuńczych osoby chorej i niesamodzielnej. Kurs MED.03.4 oraz kurs MED.03.5 umożliwia nabycie podstawowych umiejętności w zakresie planowania, organizowania i wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych wobec osoby chorej i niesamodzielnej. Warunkiem przystąpienia słuchacza do realizacji kursu umiejętności zawodowych MED.03.6 jest posiadanie wiedzy i umiejętności z zakresu kursów MED.03.2, MED.03.3, MED.03.4, MED.03.5.

1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, także na kursie umiejętności zawodowych, jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Zadania organizatora kursu umiejętności zawodowych są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Organizator kursu umiejętności zawodowych powinien realizować kształcenie zawodowe w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców, w centrach kształcenia zawodowego, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych.

W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy – na podstawie aktów prawnych

Słuchaczami kursu mogą zostać osoby dorosłe, (które ukończyły 18 lat):

- absolwenci wszystkich typów szkół - szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych, szkół policealnych – zainteresowani zdobywaniem kwalifikacji zawodowych,
- studenci i absolwenci studiów wyższych, którzy chcą poszerzyć/zmienić posiadane kwalifikacje zawodowe,
- osoby dorosłe, pracujące w danym zawodzie, chcące nabyć lub zaktualizować wiedzę i umiejętności zawodowe wymagane przez pracodawcę,

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

MED.03.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej

Strona 7 z 29

- aktualni słuchacze liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy znajdą czas na równoległe zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Kandydat na słuchacza KUZ musi przedstawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.

Nie ma formalnych przeciwwskazań wykonywania zawodu opiekuna medycznego. Jednak, analiza efektów kształcenia zapisanych w PPKZ, ofert pracy oraz doświadczenia pracowników domów pomocy społecznej pokazują, że osoba kształcąca się w zawodzie opiekuna medycznego powinna posiadać stan zdrowia umożliwiający opiekę nad osobą chorą i niepełnosprawną oraz prezentować empatię, wyrozumiałość i cierpliwość w kontaktach z innymi, umiejętność określania swoich potrzeb i oczekiwań oraz samokontroli własnych emocji.

1.6 Odniesienie do rynku pracy

Opiekun medyczny to obecnie jeden z najbardziej poszukiwanych zawodów. Jedną z najważniejszych tego przyczyn jest gwałtownie postępujące starzenie się społeczeństwa. Kolejnym powodem jest współczesny model rodziny, w tym dbałość o rozwój kariery zawodowej dzieci osób starszych, a co za tym idzie wielość obowiązków i brak czasu na zapewnienie opieki rodzicom bądź dziadkom.

Opiekunem medycznym mogą być zarówno kobiety jak i mężczyźni.

Opiekunowie medyczni mają sporo możliwości pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Mogą pracować w szpitalach, **domach pomocy społecznej**, w domach samopomocy, w hospicjach i w placówkach opieki paliatywnej. Często znajdują także zatrudnienie w prywatnych domach jako opiekunowie stali lub zatrudnieni na godziny.

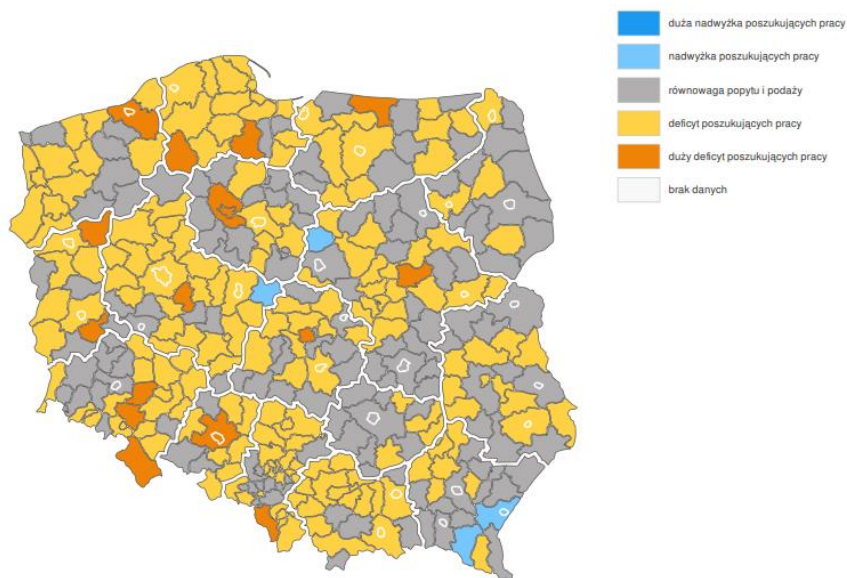
Informacje o zapotrzebowaniu na opiekunów medycznych można znaleźć m.in. na stronie internetowej Barometru zawodów. Zakwalifikowano tam zawód *opiekun medyczny* do grupy zawodów *opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej*.

Jak widać na poniższych mapkach w większości powiatów jest bardzo duże lub duże zapotrzebowanie na przedstawicieli tej grupy zawodów. Tylko w nielicznych powiatach jest nadwyżka poszukujących pracy.

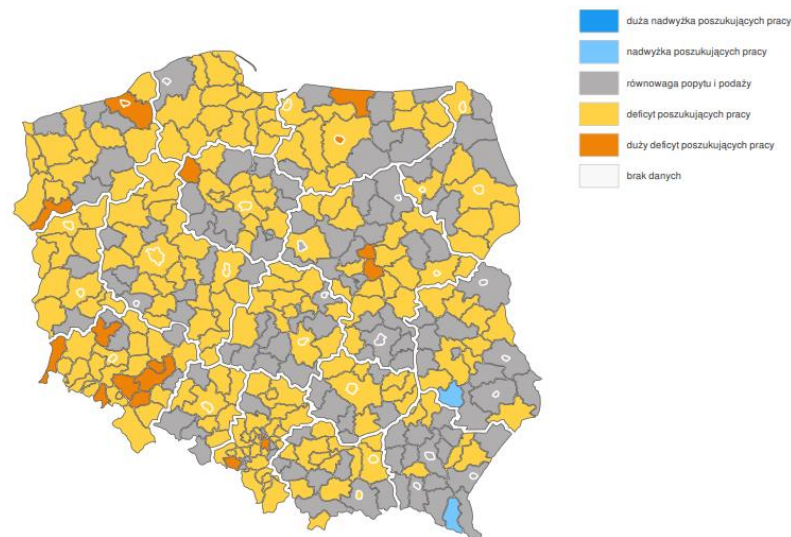
Rysunek 1

Prognoza na 2019, Polska
Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców - opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej

Rysunek 2

Prognoza na 2020, Polska
Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców - opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej

Z „Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego” ze stycznia 2021 wynika, że zapotrzebowanie na opiekunów medycznych jest umiarkowane we wszystkich województwach, w woj. opolskim to zapotrzebowanie jest istotne.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowane efekty kształcenia - tabela 7 i 8 stanowią załącznik do programu

2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 9 stanowi załącznik do programu.

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 1 Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Podstawy chorób przewlekłych	32	Kształcenie teoretyczne
Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	72	Kształcenie praktyczne
Łączna liczba godzin zajęć	104	

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) rozpoznawania nieprawidłowości w funkcjonowaniu organizmu człowieka w różnym wieku;
- 2) świadczenia czynności higienicznych i pielęgnacyjnych wobec osoby chorej i niesamodzielnej w różnym w różnym wieku.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu Podstawy chorób przewlekłych

4.1.1 Cele ogólne przedmiotu

- nabycie umiejętności dostrzegania nieprawidłowości w funkcjonowaniu organizmu człowieka,
- poznanie wpływu choroby na funkcjonowanie człowieka.

4.1.2 Cele operacyjne przedmiotu

- scharakteryzować czynniki ryzyka chorób przewlekłych,
- opisać najczęstsze choroby przewlekłe,
- opisać wpływ choroby przewlekłej na funkcjonowanie człowieka,
- scharakteryzować niesamodzielność i niepełnosprawność,
- opisać ogólne zasady orzekania o niepełnosprawności do celów rentowych i pozarentowych,
- scharakteryzować wsparcie dla osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, w wieku podeszłym i ich rodziny,
- doskonalić wiedzę i umiejętności zawodowe.

4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 2 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Choroba i niesamodzielność a sytuacja życiowa jednostki i jej rodziny	1) Choroby przewlekłe 	10	MED.03.4.2. określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodzin	charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe
	2) Pojęcie niesamodzielności i niepełnosprawności 	6	MED.03.4.2. określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodziny	wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej
	3) Problemy pielęgnacyjno – opiekuńcze osoby z chorobą przewlekłą 	16	MED.03.4.2. określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodziny	omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze
	4) Kompetencje personalne i społeczne		MED.03.8.5. aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi

4.1.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: wykład, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, film dydaktyczny, ćwiczenia przedmiotowe, metody i techniki kształcenia na odległość..

Formy: zbiorowa, grupowa.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne: prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, aplikacje i programy komputerowe ukazujące zjawiska fizjopatologiczne, opisy przypadków, programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej..

Podręczniki:

- 1) Chosia M., Domagała W., Urasińska E., Podstawy patologii., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
- 2) Fizjologia starzenia się, Profilaktyka, rehabilitacja., red. naukowa: Dąbrowski Z, Marchewka A., Żołądź J. A., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020
- 3) Grant A., Waugh A., Ross & Wilson Anatomia i fizjologia człowieka w warunkach zdrowia i choroby, red. n. Ciszek B., Maciejewski R, Edra Urban & Partner, Wrocław 2020
- 4) Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016
- 5) Szałkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020

Portale i strony internetowe

- np. mp.pl,
- niepełnosprawni.pl,
- obywatel.gov.pl,
- www.zus.pl

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne powinny odbywać się w sali wyposażonej w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu.

Możliwość realizacji części zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość

4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika kursu

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,
- obserwacja zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń.

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na interpretowanie podstawowych pojęć z zakresu fizjopatologii. W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych

4.2.1 Cele ogólne przedmiotu

- rozpoznawanie problemów osoby chorej i niesamodzielnej
- planowanie działań higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych wobec osoby chorej i niesamodzielnej
- nabycie umiejętności planowania opieki z uwzględnieniem stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej,
- nabycie umiejętności modyfikowania działań opiekuńczych i pielęgnacyjnych zależnie od rozpoznanych problemów i potrzeb pacjenta/podopiecznego

4.2.2 Cele operacyjne przedmiotu

- stosować metody, techniki oraz sprzęt do wykonania pomiarów parametrów życiowych pacjenta,
- rozpoznać problemy higieniczne, pielęgnacyjne, opiekuńcze osoby chorej i niesamodzielnej,
- rozróżnić rodzaje niepełnosprawności,
- rozpoznać problemy funkcjonalne osoby chorej i niesamodzielnej,
- zdiagnozować potrzeby osoby chorej i niesamodzielnej,
- różnicować problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia,
- zaplanować czynności higieniczne i pielęgnacyjnych uwzględniających rodzaj niepełnosprawności i stopień niesamodzielności oraz ocenę stanu,
- modyfikować czynności higieniczne i pielęgnacyjnych uwzględniających rodzaj niepełnosprawności i stopień niesamodzielności oraz ocenę stanu,

- wykonać czynności pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niesamodzielnej,
- rozpoznać problemy funkcjonalne i potrzeby biologiczne i psychospołeczne u pacjentów: z deficytami podstawowych funkcji życiowych: z chorobami przewlekłymi,
- wykonać zaplanowane czynności opiekuńcze uwzględniające stan zdrowia lub poziom samoopieki osoby chorej i niesamodzielnej,
- uczestniczyć w twórczym rozwiązywaniu problemów osoby chorej i niesamodzielnej,
- wykazać kreatywność w pracy,
- organizować pracę własną,
- współpracować w zespole,
- przewidzieć skutki podejmowanych działań przez opiekuna medycznego,
- dokonać samooceny własnych umiejętności zawodowych,
- doskonalić umiejętności zawodowe.

4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do	1. Rodzaje niepełnosprawności i stopnie niesamodzielności.	10	MED.03.4.1. planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i	- rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
rozpoznanych problemów osoby chorej i niesamodzielnej			psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej	
	2. Problemy funkcjonalne i potrzeby bio-psychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej	10	MED.03.4.1. planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej	– różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby bio - psychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia,
	3. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	20	<p>MED.03.4.1. planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej</p> <p>MED.03.4.3. modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej</p>	<p>– uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu</p> <p>– pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie</p> <p>– terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa</p> <p>– planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu</p> <p>– dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną</p>
Modyfikowanie działań w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	4. Wykonywanie działań higieniczno - pielęgnacyjnych	32	MED.03.4.3. modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	<p>– wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja</p> <p>– uzasadnia potrzebę modyfikacji działań</p> <p>– opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej</p> <p>– planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej</p>

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	5. Kompetencje personalne i społeczne		MED.03.8.1. przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka – rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i zawodowym – stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku – przestrzega zasad netykiety w komunikacji w sieci – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych – dba o prestiż i wizerunek zawodu – respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych
			MED.03.8.2. wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany oraz konsekwencją w realizacji zadań zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy własnej kreatywności i otwartości na innowacyjność – wymienia techniki twórczego rozwiązania problemu – proponuje alternatywne, nowatorskie rozwiązania problemów – stosuje techniki twórczego myślenia podczas rozwiązywania problemu – działa w sytuacji zmiany warunków pracy, stanu podopiecznego, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, – czynników pozazawodowych – wskazuje możliwości wprowadzania zmiany w realizacji zadań zawodowych – planuje i wykonuje działania pielęgnacyjno-opiekuńcze zgodnie z przyjętym planem i czasem – dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań w kontekście jakości świadczonych usług
			MED.03.8.7. współpracuje w zespole podczas realizacji zadań zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia korzyści wynikające z pracy zespołowej oraz celowość planowania pracy zespołu

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> wskazuje aspekty właściwego doboru ról w zespole i określa swoją rolę w zespole wymienia korzyści wynikające z właściwego zarządzania zespołem i określa osobiste predyspozycje do kierowania zespołem
	6. Organizacja pracy małych zespołów		MED.03.9.2. dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole przydziela zadania, uwzględniając poziom umiejętności i kompetencje członków zespołu
			MED.03.9.3. kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	<ul style="list-style-type: none"> stosuje strategie kierowania zespołem wykonującym przydzielone zadania zachęca członków zespołu do wykonywania zadań przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje monitoruje działania zespołu zadaniowego sporządza sprawozdania z realizacji działań zespołowych
			MED.03.9.4. wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian techniczno-organizacyjnych proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy

4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem, uczestnictwo w pracy w warunkach naturalnych.

Formy: grupowa – na zajęciach ćwiczeniowych grupy powinny liczyć 6 – 8 osób.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne:

1. opisy przypadków.
2. prezentacje multimedialne
3. literatura przedmiotu
4. filmy dydaktyczne, e - zasoby

Podręczniki:

1. Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016
2. Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne , red. naukowa: Klimaszewska K., Baranowska A, Krajewska – Kułak E, Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2017
3. Rychlik A., Pawluczuk I., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
4. Rychlik A., Pawluczuk I., Opiekun medyczny. Nowe umiejętności., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
5. Szwałkiewicz E., Opiekun medyczny w praktyce., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
6. Szwałkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
7. Umiejętności pielęgniarstwa Katalog check-list. Materiały ćwiczeniowe z podstaw pielęgniarstwa., red naukowa: Majda A., Ślusarska B., Zarzycka D., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2017

Portale i strony internetowe:

- mp.pl,
- niepełnosprawni.pl,

Warunki realizacji:

Zajęcia teoretyczne mogą odbywać się w sali dydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do internetu i projektor multimedialny. Zajęcia ćwiczeniowe zaleca się prowadzić w sali umożliwiającej pracę w małych grupach.

4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- testy praktyczne,

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
<p>Kompetencje personalne i społeczne</p> <p>2) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)</p>	<p>1) wyjaśnia pojęcia: etyka, etyka zawodowa, wartości moralne, hierarchia wartości, reguła, norma moralna, kodeks etyczny, kultura, kultura zachowania</p> <p>2) omawia zasady kultury osobistej i etyki, w tym etyki zawodowej (w zawodach medycznych)</p> <p>3) rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka</p> <p>4) wskazuje skutki nieprzestrzegania praw pacjenta</p> <p>5) rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i zawodowym</p> <p>6) stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku</p> <p>7) przestrzega zasad netykiety w komunikacji w sieci</p> <p>8) przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych</p> <p>9) dba o prestiż i wizerunek zawodu</p> <p>10) respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy</p>	<p>a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedź ustna - test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień - przygotowanie prezentacji/referatu - dyskusja - sprawdzian praktyczny <p>b) metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) - egzamin zawodowy – część pisemna i praktyczna 	<p>a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	11) przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych		
3) przewiduje skutki podejmowanych działań (ek)	1) zarządza czasem pracy oraz zarządza sobą w czasie 2) analizuje sytuacje zawodowe w kontekście przestrzegania norm i procedur 3) rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich konsekwencje 4) wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań 5) przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy 6) dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów 7) informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): - odpowiedź ustna - test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień - dyskusja - sprawdzian praktyczny b) metody sumujące: - egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) - egzamin zawodowy – część pisemna i praktyczna	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ek)	1) opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu 2) uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych 3) analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju	a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): - odpowiedź ustna - test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień - przygotowanie prezentacji/referatu - dyskusja	a) wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	4) dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości 5) doskonalą własną wiedzę i umiejętności zawodowe 6) dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi 7) analizuje swoje predyspozycje w zakresie samozatrudnienia	b) metody sumujące: - egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) - egzamin zawodowy – część pisemna i praktyczna	b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

1. Chosia M., Domagała W., Urasińska E., Podstawy patologii., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
2. Fizjologia starzenia się, Profilaktyka, rehabilitacja., red. naukowa: Dąbrowski Z, Marchewka A., Żołądź J. A., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020
3. Grant A., Waugh A., Ross & Wilson Anatomia i fizjologia człowieka w warunkach zdrowia i choroby, red. n. Cisek B., Maciejewski R, Edra Urban & Partner, Wrocław 2020
4. Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016
5. Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne , red. naukowa: Klimaszewska K., Baranowska A, Krajewska – Kułak E, Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2017
6. Rychlik A., Pawluczuk I., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
7. Rychlik A., Pawluczuk I., Opiekun medyczny. Nowe umiejętności., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
8. Szwalkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
9. Szwalkiewicz E., Opiekun medyczny w praktyce., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019

10. Umiejętności pielęgniarskie Katalog check-list. Materiały ćwiczeniowe z podstaw pielęgniarstwa., red naukowa: Majda A., Ślusarska B., Zarzycka D., PZWL
Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2017

Czasopisma:

ROCZNIK OPIEKUNÓW MEDYCZNYCH

- niepełnosprawni.pl,
- obywatel.gov.pl,
- www.zus.pl
- mp.pl,

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Sala dydaktyczna wyposażona w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu i drukarką

Pracownia zabiegów pielęgnacyjnych i higienicznych wyposażona w apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy, fantomy pielęgnacyjne osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych osoby dorosłej, fantom pielęgnacyjny geriatryczny, podnośnik pacjenta, łóżko ortopedyczne, wózek inwalidzki służący do transportowania pacjenta, zestaw drobnego sprzętu medycznego: ciśnieniomierz elektroniczny i sprężynowy, fonendoskop, termometr elektroniczny, zestaw do profilaktyki odleżynowej, zestaw wyposażenia sanitarnego i higienicznego, taki jak: dozownik na mydło, ręczniki, środek dezynfekcyjny, kosz i worki na odpady, łóżka szpitalne elektryczne z oprzyrządowaniem, szafki przyłóżkowe z regulowanym blatem, bieliznę pościelową i osobistą, parawany, taborety, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady, sprzęt do przemieszczania chorych, taki jak: chodziki, ślizgi, materace przeciwoleżynowe, udogodnienia dla chorych, sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny, wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego, środki pielęgnacyjne, bańki bezogniowe, zestaw do zabiegów przeciwzapalnych, jałowe materiały opatrunkowe, stoliki zabiegowe, tace, termometry elektroniczne i paskowe, aparaty do mierzenia ciśnienia, środki dezynfekcyjne zestaw wyposażenia prezentacyjnego i komunikacyjnego (komputer z oprogramowaniem biurowym podłączony do sieci lokalnej z dostępem do internetu, drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, tablica szkolna biała suchocieralna, telewizor, tablica interaktywna

z oprogramowaniem specjalistycznym).

Środowisko naturalne pacjenta/podopiecznego

Dopuszcza się realizację części zajęć z Podstaw chorób przewlekłych w formie kształcenia 'na odległość' przy pomocy dostępnych narzędzi pracy zdalnej np. platformę edukacyjną Moodle, Google Classroom, Zoom, MS Teams. W przypadku realizacji zajęć w formie zdalnej należy duży nacisk położyć na zastosowanie narzędzi umożliwiających kontakt bezpośredni ze słuchaczami w czasie synchronicznym za pomocą kamery i mikrofonu co umożliwi realizację wszystkich założonych celów edukacyjnych i osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się (w tym mówienie, wypowiadanie się). Warto skorzystać z zasobów dostępnych na stronie <https://epodreczniki.pl/a/e-materialy-do-jezyka-obcego-zawodowego/DDXFFlqD>.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kurs umiejętności zawodowych MED.03.4 powinien zakończyć się egzaminem sprawdzającym wiedzę i umiejętności. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy należy sprawdzić z wykorzystaniem testu wielokrotnego wyboru z jedną prawidłową odpowiedzią. Sprawdzenie efektów kształcenia w zakresie umiejętności należy przeprowadzić w oparciu o studium przypadku, uwzględniając w ocenie poprawność rozpoznania stanu pacjenta/podopiecznego, planowanie działań pielęgnacyjno –higienicznych, dobór technik i sposobów rozwiązania problemów pacjenta/podopiecznego.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 5 Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (Tak-T/Nie-N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 6 Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
MED.03.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	1) różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia 2) rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą 3) uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa	Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
2) określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodziny (ew)	1) omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie jednostki i jej rodziny 2) charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe 3) wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) 4) opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej 5) omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej 6) opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze	Podstawy chorób przewlekłych
3) modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ew)	1) wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja 2) uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej 3) dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną 4) planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu 5) planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej	Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych

Załączniki

Tabela Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Tabela 7 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Podstawy chorób przewlekłych	Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych
1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	40	1) różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia 2) rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą 3) uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa		x
2) określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodziny (ew)	32	1) omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie jednostki i jej rodziny 2) charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe 3) wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) 4) opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej 5) omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej 6) opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze	x	

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Podstawy chorób przewlekłych	Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych
3) modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ew)	32	1) wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja 2) uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej 3) dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną 4) planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu 5) planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej		x

Tabela Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Tabela 8 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia	Okres realizacji
1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	40	1) różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia 2) rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą 3) uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa	Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	1 – 2 miesiąc

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia	Okres realizacji
2) określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodziny (ew)	32	1) omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie jednostki i jej rodziny 2) charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe 3) wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) 4) opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej 5) omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej 6) opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze	Podstawy chorób przewlekłych	1 – 2 miesiąc
3) modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ew)	32	1) wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja 2) uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej 3) dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną 4) planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu 5) planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej	Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	1 – 2 miesiąc

Tabela . Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Tabela 9 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Podstawy chorób przewlekłych	32	0	2) określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację	1) omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie jednostki i jej rodziny 2) charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			życiową jednostki i jej rodziny (ew)	3) wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) 4) opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej 5) omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej 6) opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze (
Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	0	32	3) modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ew)	1) wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja 2) uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej 3) dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną 4) planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu 5) planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej
Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	0	40	1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	1) różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia 2) rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą 3) uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa